

Előterjesztés

a Képviselő-testület részére

Tisztelt Képviselő-testület!

Az alább összegyűjtött gondolatok alapján javaslom, hogy 2025-től Nagykovácsi Önkormányzata vezesse be a "Részvételi Költségvetés" intézményét, ezáltal már a 2025. évi Költségvetésében különítsen el egy bizonyos összeget erre a célra és az év során valósítsa meg az ezzel kapcsolatos részvételi költségvetési programot.

A **részvételi költségvetés** egy olyan folyamat, melynek keretében a helyi közösség tagjai közvetlenül döntenek az önkormányzati költségvetés a részvételi költségvetési célra elkülönített rész felhasználásáról.

A részvételi költségvetési program elemei:

- A program minden évben megvalósul, melynek fedezete az önkormányzat éves költségvetésében erre a célra elkülönített összeg.
- A lakossági és helyi szereplők részvétele önkéntes és térítésmentes.
- A helyi szereplők javaslatokat adnak a program által elkülönített összeg részleges vagy teljes felhasználására. A javaslatok kidolgozottsága a javaslat természetétől függ, de szükséges a technikai leírás, megfelelő szemléltetés példákkal, jó gyakorlatokkal, és ezt egészíti ki egy költségbecslés.
- A benyújtott javaslatokat az önkormányzat áttekinti, a közösség általános céljaival összeveti, megvalósíthatóságát mérlegeli.
- A benyújtott javaslatokat a megvalósíthatóságra való véleményezéssel együtt az önkormányzat közzéteszi, és megadott határidőn belül várja a lakosság döntését (szavazatát) annak érdekében, hogy az immár megnevezett projektek rangsorolása létrejöhessen.
- A legtöbb szavazatot elnyert projektek összevetésre kerülnek a költségvetési lehetőségekkel és ennek megfelelően az adott évben megvalósításra kerülhetnek az önkormányzat lebonyolításában.

A részvételi költségvetési program bevezetésének lépései:

1. A Képviselő-testület határozatban döntést hoz a program 2025 évi bevezetéséről és megbízza a Hivatalt az eljárásrend kialakításáról. A Hivatal a feltárható jó gyakorlatok és szakirodalom alapján kidolgozza a helyben megfelelő eljárás menetét, melynek fő elemei fentebb kifejtésre kerültek.

(A jellemző gyakorlat szerint az önkormányzatok éves költségvetésének elfogadása során kerül megállapításra egy keretösszeg, amely a részvételi költségvetés alapját képezi. Ezt követően az adott költségvetési év április-május folyamán kerülhet kiírásra az adott évre szóló javaslatok meghívása. A beérkezett javaslatok megvalósíthatósági értékelése és a megnevezhető projektek kihirdetése nyár elejére tehető, ezt követi a lakossági szavazás. Így tehát a közösség által kiválasztott 1-2 projekt tényleges megvalósítása legkorábban ősszel kezdődhet meg, de az a kiválasztott projekt tulajdonságaitól is függ, hogy megvalósítása esetleg részben átcsúszik a következő költségvetési évre. Ezzel azonban

semmi baj nincs, hiszen az elkülönített források céltartalékba tehetőek és ezáltal átvihetők a következő évi költségvetésbe.)

A részvételi költségvetési program eljárásrendjének kidolgozása nem kell, hogy szorosan kapcsolódjon a költségvetéshez, így nem kényszeríti a költségvetés készítésével leterhelt hivatalt kapkodásra. Az eljárásrendet amúgy sem szükséges túlbonyolítani, hiszen mire lesz szükség: Egy ötleteket és javaslatokat gyűjtő online űrlap kidolgozására, a program megfelelő kommunikációjára (meghirdetésére), a beérkezett javaslatok értékeléséhez egy szakmai bizottság felállítására, a kiválasztott, megvalósítható projektek szavazásra bocsátása meghirdetésének átgondolására, illetve határidők kitűzésére és a végeredmény ismertetésének, kommunikációjának átgondolására. Tekintettel arra, hogy az önkormányzatnak jól bejáratott médiafelületei vannak (Tájéoló, BKTV szerződés, közösségi felületek, offline kiállítótér), ez utóbbiak bizonyára nem okoznak majd gondot és nem jelentenek komoly költségigényt. A részvételi költségvetési program egy évről-évre épülő, folyamatosan gördülő gyakorlattá tud válni, melyet a lakosság megszokhat és vár, a köztes időkben pedig törli rajta a fejét, így egy jól működő közösségi folyamattá válhat ez a települési mindennapokban.

Javaslom, hogy a beérkezett javaslatok szakmai értékelő bizottságába az önkormányzati dolgozókon kívül, külső szakembereket is hívjunk be.

2. Az eljárásrend kidolgozása, megfelelő döntési formába öntése (rendelet vagy határozat) a jegyző szakmai megítélésétől függ, én a lehetőségek szerinti legegyszerűbb megoldást javaslom, márciusi határidővel.
3. A részvételi költségvetés eljárásrendjének elfogadását követően már április folyamán meghirdetésre kerülhet a program a korábban ismertettek szerint.

Ismert tény, hogy az önkormányzatok a lehetőségeikhez és képességeikhez mérten szolgálják a településen élőket, elsősorban a 2011. évi CLXXXIX. tv.-ben (a továbbiakban: Möt.-ben) meghatározottak szerint ellátják kötelező feladataikat. A valódi, XXI. századi önkormányzatiság azonban nem csak a kötelezően ellátandó feladatok ellátását jelenti, hanem a helyi igényekre valós időben reflektáló programok, projektek megvalósítását is.

Az Möt. 10. § alapján a helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket. A helyi önkormányzat a helyi képviselő-testület döntésével önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.

A választott tisztviselők a legjobb szándékkal, de a saját környezetük, közösségük által kapott élmények, visszajelzések alapján fogalmazznak meg javaslatokat, illetve segítik fejlesztések és programok megvalósítását. Ugyanakkor a tapasztalatok azt mutatják, hogy a települési közösségben számos egyéb hasznos ötlet van, amelyek megvalósulására a részvételi költségvetés adhat lehetőséget, egyúttal az önkormányzat egyik legfontosabb alapeszméje valósulhat meg. A részvételi költségvetés által a helyi közösség közvetlenül dönthet környezete fejlesztéséről, programok megvalósulásáról, így a demokrácia intézménye nem kizárólag a választott képviselőkön keresztül valósul meg.

Az elmúlt évtizedekben a módszer szerte a világon elterjedt, így Magyarországon, Budapesten, de több vidéki városban és településen. Jászárokszallás, Pilisborosjenő, Bordány, Gyöngyös, Vép, Sződliget - ezek azok a Nagykovácsihoz hasonló kisebb- vagy nagyobb települések, melyektől példát lehet venni, hogy hatalmas hivatali apparátus és informatika rendszer kiépítése nélkül, hogyan is vezették be a programot. Kijelenthető, hogy a részvételi költségvetés bevezetése a demokratikus döntéshozatal melletti elköteleződést jelenleg legjobban kifejező eszköze egy önkormányzati vezetésnek.

A demokrácia nem csak egy szó, nem csak egy kommunikációs panel, hanem tett. Tegyük közösen azért, hogy a minket döntési jogkörrel és felelősséggel felhatalmazó közösségünk itthon Nagykovácsiban valójában közösségi élményként élhesse meg a demokráciát, annak minden kiváltságával és felelősségével együtt.

Javaslom tehát, hogy hozzuk létre Nagykovácsi részvételi költségvetését elsőként a 2025. évi költségvetéshez kapcsolódóan. Megfelelő helyzetben vagyunk, hiszen a Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzatának 2025. évi költségvetése éppen tervezés alatt áll, így lehetőségünk van forrást biztosítani ehhez a programhoz.

Nagykovácsi, 2024. december 5.

Debreceni Gábor
képviselő

Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének
2024. december 12.-i rendes, nyílt ülése

Határozati javaslat

1. Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy 2025. évben elindítja a részvételi költségvetés programot.
Ennek érdekében felkéri a Polgármestert, hogy a részvételi költségvetés eljárásrendjét dolgozza ki, és a szükséges jogilag megfogalmazott formájában terjessze elfogadásra a Képviselő-testület elé.

Határidő: 2025. március 10.

Felelős: Polgármester

2. Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a 2025. költségvetési évtől kezdődően évi 15.000 e Ft-ot részvételi költségvetési program által kiválasztott projektek megvalósítására elkülönít az önkormányzat helyi közhatalmi bevételeiből.

A Képviselő-testület felkéri a Polgármestert, hogy a 2025. évi költségvetés előterjesztése összeállításakor érvényesítse a részvételi költségvetési program megvalósítására megállapított keretösszeg elhelyezését.

Határidő: 2025. évi költségvetés benyújtásával egyidejűleg

Felelős: Polgármester